

ज्योतिर्मय

Online Journal of Literature....

साहित्याचे विद्यापीठ

□ पुणे □ वर्ष १ ले □ अंक २५२ वा □ मंगळवार दि.०२ डिसेंबर २०२५ □ पाने ४ □ मूल्य : निशुल्क (खासगी वितरणासाठी)

विशेष लेख...

डिजिटल अरेस्टला आळा घालण्यासाठी नवे तंत्रज्ञान शोधण्याची गरज

– प्रा डॉ सुधीर अग्रवाल

ज्योतिर्मय साहित्य

इंटरनेट आणि मोबाईल फोनमुळे आपले जीवन सोपे झाले आहे. पण या तंत्रज्ञानाने आव्हानेही आणली आहेत. तंत्रज्ञानाच्या वाढीसोबत सायबर गुन्हेही वाढले आहेत. सायबर गुन्हे म्हणजे डिव्हाइसेस आणि इंटरनेटद्वारे हॅकिंग, डेटा चोरी, फिशिंग, फाईंग आणि डिजिटल चोरी करून केलेले गुन्हे. डिजिटल अटक ही अशी परिस्थिती आहे जिथे स्कॅमर्सची एक टीम एखाद्या व्यक्तीला असे समजावता लावते की तो/ती डिजिटल अटकेत आहे आणि शारीरिक ताब्यात न जाण्यासाठी त्याच्यावर २४/७ देखरेख ठेवली पाहिजे. प्रत्यक्षात, आपल्या कायद्यात डिजिटल अटक असे काहीही नाही. कोणत्याही व्यक्तीला डिजिटल अटकेत ठेवले जाणार नाही, परंतु कायद्याचे ज्ञान नसल्यामुळे आणि हाताळणीच्या तंत्रांमुळे लोकांची फसवणूक होते.डिजिटल अटकेच्या वाढत्या घटना लक्षात घेता डिजिटल क्षेत्रात नवे तंत्रज्ञान शोधून काढणे आवश्यक आहे.

हे घोटालेबाज लोक कसे फसवतात ?

या घोटालेबाजांकडे लक्षित व्यक्तीची काही वैयक्तिक माहिती असते. कॉल सुरू करण्याची पद्धत वेगळी असू शकते, परंतु एक मार्ग म्हणजे ते विमानतळावरून कस्टम अधिकारी म्हणून त्या व्यक्तीला फोन करतात आणि त्यांना सांगतात की त्यांच्या नावाखाली इंग्रज असलेले एक पारस सापडले आहे, जे भारताबाहेर निर्यात करण्याचा प्रयत्न केला जात आहे. पहिला कॉल म्हणजे लक्षित व्यक्ती हाताळणे सोपे आहे का याचे विरलेपण करणे. जर घोटालेबाजाला लक्षित व्यक्ती हाताळणे आणि धमकावणे सोपे आहे असे आढळले तर ते पीडिताला एका निश्चित वेळेत दुसऱ्या शहरातील पोलिस ठाण्यात तक्रार करण्यास सांगतात जेणेकरून त्या व्यक्तीला धावरले जाईल. नंतर ते त्या व्यक्तीला असे समजावून सांगतात की जर त्यांनी डिजिटल अटकेचे पालन केले नाही तर त्यांना शारीरिकरित्या अटक केली जाईल. पीडितेला बनावट एफआयआर आणि बनावट नोटीस पाठवल्या जातात, ज्या अशा प्रकारे सादर केल्या जातात की त्या खऱ्या वाटतात. बनावट पोलिस कर्मचारी पीडितेचे उबाव देखील घेतात. त्या व्यक्तीला संपूर्ण दिवस व्हाट्सअॅप किंवा स्कॉईपर व्हिडिओ कॉलवर राहण्यास सांगितले जाते. अटकेनहल कोणालाही माहिती देऊ नये असे देखील त्यांना सांगितले जाते. एक बनावट न्यायालय देखील स्थापन केले जाते आणि बनावट न्यायालयीन कार्यवाही सुरू केली जाऊ शकते आणि सर्व बनावट कागदपत्रे पीडिताला पाठवली जातात जेणेकरून त्याला/तिला कायदेशीर प्रक्रिया सुरू आहे असा विश्वास वाटेल. त्यानंतर, पीडिताला आरबीआयच्या खात्यात सुर्क्षा पैसे आणि/किंवा न्यायालयीन शुल्क जमा करण्यास सांगितले जाते. त्यांना सांगितले जाते की जर ते दोघी आढळले नाहीत तर त्यांचे पैसे परत पाठवले जातील. एकदा या घोटालेबाजांना पैसे मिळाले ते ते गावघ होतात आणि पीडितेचे कष्टाचे पैसे गमावतात. हे घोटालेबाज पीडितांवर फाईबाईने निर्णय घेण्यासाठी मानसिक दबाव निर्माण करतात आणि त्यांना सर्व सूचनांचे पालन करण्यास भाग पाडण्याची धमकी देतात. जर सादर केलेला मार्ग डिजिटल अटक फसवणूक करण्याचा फक्त एक मार्ग आहे. घोटालेबाज लोकांच्या मनाही आणि ज्ञानाच्या अभावाशी खेळून त्यांची फसवणूक करतात.

भारतात डिजिटल अटकेचा वाढता ट्रेड

२०२२ मध्ये डिजिटल अटक फसवणूक सुरू झाली आणि २०२४ पर्यंत ती २१ पट वाढली .गृह राज्यमंत्री बंदी संजय कुमार यांनी संसदेत सांगितले की, राष्ट्रीय सायबर गुन्हे अखाल पोर्टल () नुसार, २०२२ मध्ये ३९,९२५ डिजिटल अटक प्रकरणे नोंदवली गेली आणि ९१.१४ कोटी रुपयांची फसवणूक झाली. २०२४ मध्ये, प्रकरणांची संख्या १,२३,६७२ पर्यंत वाढली आणि एकूण फसवणूकीची रक्कम १९,३५,५१ कोटी रुपयांवर पोहोचली. २०२५ च्या दोन महिन्यांत, डिजिटल अटक फसवणूकीची १७,७९८ प्रकरणे आणि २१०.२१ कोटी रुपयांची फसवणूक झाल्याची नोंद झाली आहे. असे नाही की या घोटाल्यांचे बळी केवळ अशिक्षित लोकच आहेत. डिजिटल अटक घोटाल्याचा भारतातील खूप सुशिक्षित लोकांवर परिणाम झाला आहे, मग ते डॉक्टर असोत, व्यापारी असोत, सोशल मीडिया इन्फ्लुएंसर असोत, निवृत्त प्राध्यापक असोत किंवा निवृत्त लष्करी अधिकारी असोत. या घोटालेबाजांनी त्यांची फसवणूक केली आहे आणि त्यांना कोट्यवधी रुपये गमावले आहेत. कायदेशीर प्रक्रियेत डिजिटल अटक असे काहीही नाही याची जाणीव नसल्यामुळे हे घडले.

कायदेशीर आव्हाने

डिजिटल अटक घोटालेबाजांचे एक पूर्ण नेटवर्क आहे. अनेक बँक खातेधारकांना फकडले जाते, परंतु पुराव्याअभावी त्यांच्या सूत्रधारांपर्यंत पोहोचणे कठीण असते. तसेच, असे आढळून आले आहे की व्हिएतनाम, मलेशिया, कंबोडिया आणि लाओसमध्ये बसलेल्या भारतीय वंशाच्या लोकांकडून हे घोटाले केले जातात. हे घोटालेबाज ते भारतीय लोक आहेत ज्यांना काम देण्याच्या बहाण्याने फसवणूक करून या देशांमध्ये आणले गेले आहे आणि नंतर त्यांना बेकायदेशीर कामांमध्ये भाग पाडले गेले आहे. या घोटाल्यांचे सूत्रधार पकडणे कठीण आहे, कारण त्यांच्यामध्ये अनेक मध्यस्थ आहेत. कायदा अंमलबजावणी संस्थांपासून पुढे राहण्यासाठी सूत्रधार अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करतात. आपल्या देशाच्या अधिकारक्षेत्राबाहेर काम करणाऱ्या लोकांना प्रत्यार्पण करणे आवश्यक आहे, ही स्वतःच एक वेळखाऊ प्रक्रिया आहे.

धोखाळ असलेले अधिकार

डिजिटल अरेस्ट फसवणुकीमुळे, व्यक्तीच्या अनेक अधिकारांचे उल्लंघन होते. त्यांच्या पैशांच्या चोरीमुळे त्यांना मानसिक त्रास सहन करावा लागतो. सर्वात महत्वाच्या मूलभूत अधिकारांपैकी एक, म्हणजेच गोपनीयतेचा अधिकार, यांचे उल्लंघन होते. त्यांचा डेटा चोरीला जातो. तसेच, स्कॅमर्सकडे असलेली प्राथमिक माहिती, उदाहरणार्थ, आधार कार्ड क्रमांकाचे शेवटचे अंक, हे दर्शविणे की माहिती तंत्रज्ञान कायदा २००० आणि डिजिटल वैयक्तिक डेटा संरक्षण कायदा, २०२३ अंतर्गत नागरिकांचा डेटा सुक्षित ठेवण्याची जबाबदारी असलेल्या वेबसाइट्सद्वारे लीक होत आहेत.

डिजिटल अटकेसाठी कायदेशीर चौकट

या प्रकरणांमध्ये लागू असलेले कायदे म्हणजे भारतीय न्याय संहिता, २०२३ आणि माहिती तंत्रज्ञान कायदा, २०००. बीएसएम, २०२३ चे कलम ३१८ लागू आहे, जे फसवणूक परिभाषित करते आणि या गुन्हासाठी शिक्षा विहित करते. त्यात म्हटले आहे की जो कोणी, कोणत्याही व्यक्तीला फसवून, फसवणूक करून किंवा अप्रामाणिकपणे फसवलेल्या व्यक्तीला कोणतीही मालमत्ता देण्यास प्रवृत्त करतो, तो फसवणूक करणारा असल्याचे म्हटले जाते. त्यात पाच वर्षांपर्यंत वाढू शकणाऱ्या कारावासाच्या शिक्षेची किंवा दंडाची किंवा दोन्ही शिक्षांची तरतूद आहे. आयटी कायदा, २००० चे संबोधित कलम लागू आहेत, कलम ६६क, जे ओळख चोरीसाठी शिक्षा विहित करते. कलम ६६ड, जे कोणत्याही संश्लेषण उपकरण किंवा संगणक संस्थापनाचा वापर करून व्यक्तिरेखा साकारून फसवणूक करण्यासाठी शिक्षा विहित करते आणि कलम ७२, जे गोपनीयता आणि गोपनीयतेचे उल्लंघन करण्यासाठी दंड संबोधित करते.

भारत सरकारने घेतलेले उपाय

भारत सरकारने दूरसंचार उद्योग, आरबीआय आणि राज्य सरकारांच्या सहकार्याने डिजिटल अटक घोटाल्यांबद्दल जनतेमध्ये जागरूकता वाढवण्यासाठी पावले उचलली आहेत. सर्व प्रकारच्या ऑनलाइन फसवणुकीला तोंड देण्यासाठी भारतीय सायबर गुन्हे समन्वय केंद्र (Y) ची स्थापना करण्यात आली आहे. भारताने माननीय पंतप्रधान श्री. नरेंद्र मोदी यांनी ऑक्टोबर २०२४ मध्ये मय की बात रेडिओ कार्यक्रमाला भारतातील नागरिकांना डिजिटल अटक घोटाल्यांबद्दल श्वारा दिला होता, जो त्यांच्या कष्टाने कमावलेल्या बचतीला खाऊ घ्यातो. केंद्र सरकार आणि दूरसंचार सेवा प्रदात्यांनी बनावट कॉल ओळखण्यासाठी आणि ब्लॉक करण्यासाठी एक प्रणाली तयार केली आहे. जनतेमध्ये जागरूकता वाढवण्यासाठी, डिजिटल अटक फसवणुकीच्या प्रकरणांबद्दल एक प्रेस रिलीज जारी करण्यात आली आहे. त्यासोबतच, ऑनलाइन घोटाल्यांबद्दल जागरूकता वाढवण्यासाठी कॉलर ट्युट जारी केले जातात. सोशल मीडिया, इलेक्ट्रॉनिक मीडिया, वर्तमानपत्रातील जाहिराती आणि दिल्ली महानगरांमध्ये घोषणा हे जनतेमध्ये जागरूकता पसरवण्याचे माध्यम आहेत. १५ नोव्हेंबर २०२४ पर्यंत, पोलिस अधिकाऱ्यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, भारत सरकारने ६.६९ हून अधिक सिम कार्ड आणि १,३२,००० आयएसईआय ब्लॉक केले आहेत. ऑनलाइन सायबर तक्रारी दाखल करण्यात लोकांना मदत करण्यासाठी सरकारने १९३० हा टोल-फ्री क्रमांक जारी केला आहे. २०२४ पर्यंत, ९.९४ लाखांहून अधिक तक्रारी दाखल झाल्या, ज्यामध्ये ३४३१ कोटी रुपयांपेक्षा जास्त वचत झाली.

डिजिटल अटक घोटाल्यांबद्दल लोकांना माहिती देण्यात सरकारने आपली भूमिका बजावली आहे. शिवाय, नागरिकांनी अशा प्रयत्नांपासून सावध राहून अशा घटनांची माहिती कायदा अंमलबजावणी संस्थांना देणे आवश्यक आहे जेणेकरून इतर लोक अशा घोटाल्यांचे बळी पडू नयेत. भारतातील नागरिकांना सुक्षित ठेवण्यासाठी सरकारने फसवणूक करणाऱ्यांच्या विकसित होत असलेल्या पद्धतींना आळा घालण्याची गरज आहे. नागरिकांचा वैयक्तिक डेटा सुक्षित ठेवण्याची नितांत गरज आहे. या संदर्भात सरकारांना ठोस आणि प्रक्रियात्मक दोन्ही पावले उचलण्याची आवश्यकता आहे.

डिजिटल अटक फसवणुकीचा गुन्हा सायबर गुन्हांच्या श्रेणीत येतो. या गुन्हांवर कायदे आहेत, परंतु घोटालेबाजांच्या विकसित तंत्रांमुळे, सायबर गुन्हांना रोखणे कायदा अंमलबजावणी संस्थांना कठीण होत आहे. डिजिटल अटक हा या गुन्हाच्या सूत्रधारांसाठी एक व्यवसाय बनला आहे. ते अनेक मध्यस्थांना ठेवून कायदा अंमलबजावणी संस्थांच्या नजरेतून बाहेर राहतात, ज्यामुळे त्यांचा शोध घेणे खूप कठीण होते. ते कायदा अंमलबजावणी संस्थांच्या आवक्याबाहेर राहण्यासाठी डिजिटल पाऊलखुणा सोडणे टाकतात. कायद्याच्या या गुन्हेगारांना पकडण्यासाठी प्रगत तंत्रज्ञान तयार करण्यासाठी आपल्या कायदा अंमलबजावणी संस्थांना नवोपक्रम, संशोधन आणि विकास वाढवून त्यांच्या तांत्रिक क्षमता वाढवाव्या लागतील. मजबूत डेटा संरक्षण उपायांची आवश्यकता आहे. पीडितांचा वैयक्तिक डेटा लीक होणे हे सायबर गुन्हातील पहिले पाऊल आहे. म्हणूनच, एक व्यापक डेटा संरक्षण चौकट डिजिटल अटकेसारख्या गंभीर गुन्हांना रोखू शकते. शिवाय, कायदे कार्यक्षमतेने आणि प्रभावीपणे अंमलात आणून डिजिटल क्षेत्रात त्यांचा विश्वास पुनर्संचयित करण्यासाठी पीडितांना न्याय उपलब्ध करून देणे खूप महत्वाचे आहे.

ज्योतिर्मय साहित्य

छत्रपती संभाजीनगर –

नाट्यसंगीताचा आरंभीचा काळ आपल्या प्रभावी सादरीकरणाने उलगडत कीर्तन, अमंग, लोकगीत, तमाशा, वृत्त आणि संगीत अशा विविध आयामांची अभिजात परंपरा आपल्या शिस्तबध्द, अभ्यासपूर्ण व रसाळ वाणीने, निरुपणाने त्यातील बारकावे स्पष्ट करत सुप्रसिध्द कीर्तनकार तथा नाट्यसंगीताचे अभ्यासक डॉ. चारुदत्त आफळे यांनी रसिकांना नाट्यसंगीताच्या उज्ज्वल व

गौरवशाली परंपरेच्या वाटचालीचे प्रभावी दर्शन घडविले. रविवार ३० नोव्हेंबर रोजी स.भु शिक्षण संस्थेच्या मोठ्या ताकदीने सादर करीत आपल्या मर्मस्पर्श चारुवाणीचा परिचय दिला. त्यांना ऑर्गनवर वरद सोहोनी, तबल्यावर प्रशांत पांडव, मृदंगावर मनोज भांडवलकर, व्हायलीनवर प्रज्ञा देसाई यांनी तर गायक म्हणून चिन्मय जोगळेकर, सौ.अस्मिता चिंचाळकर व गौरी पाटील यांनी साथसंगत केली. द्वितीय सत्राच्या प्रारंभी स.भु. च्या वतीने उपाध्यक्ष डॉ.सुहास बर्दापूरकर व डॉ.बी.वाय क्षीरसागर यांनी संत

एकनाथांचे तेरावे वंशज व सुप्रसिध्द गायक पं.गिरीष गोसावी यांच्या आजवरच्या सांगीतिक योगदानाबद्दल सत्कार केला. प्रथम सत्रात शहरातील शास्त्रीय गायक प्रा.गजानन केचे यांनी शास्त्रीय गायन सादर केले. त्यांनी सुरुवातीला राग सरस्वती गायिला. त्यानंतर राम नाम अति मीठा है या त्यांच्या भजनाला श्रोत्यांनीही उत्स्फूर्तपणे दाद दिली. त्यांना हार्मोनियमवर ऋषिकेश पवार, तबल्यावर मंगेश कुलकर्ण, बासरीवर अथर्व केचे तर तानपुऱ्यावर संतोष केचे

व ऋषी त्रिवेदी यांनी साथसंगत केली.

प्रारंभी संस्था उपाध्यक्ष डॉ.

सुहास बर्दापूरकर व डॉ.बी.वाय क्षीरसागर व सदस्य दीपक पांडे यांनी उपस्थित सर्व कलाकारांचे स्वागत केले.

सूत्रसंचालन, कलाकारांचा परिचय

व आभार प्रदर्शन डॉ.प्रणीता जोशी व धनंजय जोशी यांनी केले.

यावेळी शहरातील संगीतप्रेमी, नागरिक, प्राध्यापक, शिक्षक व शिक्षकेतर सहकारी व विद्यार्थ मोठया संख्येने उपस्थित होते.

मूल्यवर्धन प्रशिक्षण ३.0 संपन्न

ज्योतिर्मय साहित्य

महाराष्ट्र शासन व शांतीलाल मुथा फाउंडेशन

पुणे यांच्या संयुक्त विद्यमाने मूल्यवर्धन कार्यक्रम

सुरू करण्यात आला आहे त्या निमित्ताने छत्रपती

संभाजीनगर येथील जवळपास दोन हजार

शिक्षकांना मूल्यवर्धन प्रशिक्षण विविध केंद्रावर

देण्यात आले. भारतीय राज्यघटनेने न्याय, समता,

स्वातंत्र्य, बंधुता जोपासणाऱ्या समाजाचे स्वप्न

पाहिले ते पूर्ण करण्यासाठी शैक्षणिक धोरणे,

राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२० व राज्य अभ्यासक्रम

२०२४ यात मूल्य शिक्षणावर भर देण्यात आला

आहेच ! पण नव्याने या प्रशिक्षणाच्या माध्यमातून

अधिक चालना देण्याचा प्रयत्न करण्यात येत

आहे. शालेय विद्यार्थी लोकशाहीतील जबाबदार,

संवेदनशील आणि मूल्याधिष्ठित नागरिक व्हावेत हे

या कार्यक्रमाचे ध्येय आहे. त्यानुसार वेगवेगळ्या

केंद्रावर या प्रशिक्षणाचे उत्तमरीत्या आयोजन

करण्यात आले होते. दिनांक २२ नोव्हेंबर २०२५

ते २९ नोव्हेंबर २०२५ पर्यंत तीन टप्प्यात

शिक्षकांसाठी हे प्रशिक्षण देण्यात आले. –१ या

केंद्रातील शिक्षकांचे शेवटच्या टप्प्याचे प्रशिक्षण

मौलाना आझाद कॉलेज रोजा बाग या ठिकाणी

पार पडले.

यामध्ये सुलभकांनी योग्य प्रकारे

कार्यक्रमाचे उद्देश, अंमलबजावणी, अध्यापन

पद्धती, मूल्यमापन या घटकांना न्याय देण्याचा

प्रयत्न केला. याप्रसंगी विविध कृतीयुक्त गीते

सादर केली गेली, झिंगलिका लाकूडतोड्या, एक

होती आजी ही गाणी शिक्षकांना बालपणात

घेऊन गेली. वेगवेगळे खेळही घेण्यात आले. गट

व गट कार्याचे प्रभावी प्रात्यक्षिक यावेळी सुलभक

श्री दामाडे सरांनी सादर केले कॉलेजचे प्राचार्य

फारूखी सरांनी मराठीमध्ये उत्कृष्ट मार्गदर्शन केले

श्रीमती मनोरमा बोराने यांनी प्रशिक्षणाबद्दल मत

व्यक्त केले. समारोप प्रसंगी ज्ञानदेव सांगळे सर,

फारूकी सर, प्रशांत कुलकर्णी, अर्जुन दामाडे,

दिपाली वाकळे, हर्षदा भालेराव, किशोर वाघ

उपस्थित होते. सुलभकांना प्रमाणपत्र देण्यात

आले.

वास्तुशास्त्र पेंटिंग

आजच्या लघुलेखात आपण "जांभळा" या रंग प्रकाराबद्दल माहिती घेऊयात. माता सिद्धीदाजी यांचा प्रिय असा हा रंग आहे. उत्साह, वैभव, आध्यात्म आणि आरोग्य या विषयांमध्ये गती मिळण्यासा जांभळ्या रंगाचा अधिक उपयोग होतो. या रंगाला मनाची स्थिरता, भीतीवर मात करणे आणि ज्ञानाचे प्रतीक देखील मानले जाते. हा रंग सहसाधार चक्राशी सोडलेला आहे. वैश्विक उर्जेशी संबंधित असा हा रंग आहे. मनावर परिणाम करतांना संवेदनशीलता आणि कल्पनाशक्तीला चालना देतो. समृद्धी आणि प्रतिष्ठा;दक्षता आणि सुरक्षितता तसेच बुद्धीयाहकता हे गुण, या रंगामुळे वृद्धिंगत होतात. "वास्तुशास्त्र पेंटिंग" मध्ये आपण जांभळ्या रंगाचा आणि त्यांच्या विविध प्रकारच्या छटांचा उपयोग करतो.

लाल आणि निळ्या रंगाचे जे जे गुण आहेत से सर्व "जांभळा" मध्ये अनुभवायला मिळतात. छाती दुखणे, सांधे दुखणे आणि ब्लॉकेज कमी-कमी होणे, या साठी घराच्या खोली ला "पर्पल" चा "टीट" म्हणजे फिकट जांभळा रंग टायायला हवा असे जाणकार सांगतात.

या रंगाचं आपणखी एक महत्वाचं वैशिष्टव म्हणजे, जांभळा रंग गेलेले पैसे परत मिळविण्यासाठी समोरच्या वर प्रभाव पाडतो. त्याचा पुनर्जन्माशी देखील संबंध आहे. जानकारांना म्हणजे ज्यांना असे वाटते की पैसे वाचवतांना त्यांचे नशीब सातत्याने त्यांना सुधारायचे आहे त्यांनी जांभळ्या रंगाचा प्रभाव असलेले सामान्य पेंटिंग लावावे, जांभळ्या रंगाचे कपडे परिधान करतोय.

जांभळ्या रंगावर श्री कृष्ण आणि देवी महागौरी यांचा प्रभाव आहे. हिन्दू धर्मात, श्रीकृष्णाने जांभळ्या रंगाची वस्त्रे परिधान केलेली आहेत. जांभळ्या रंगावर गुरु आणि शनी या दोन्ही ग्रहांचा प्रभाव आहे. गुरु हा ज्ञानाचा आणि विस्ताराचा ग्रह म्हणून ओळखला जातो. वाढ, वृद्धी झाणि समृद्धी दर्शवणारा हा ग्रह गती मिळण्याच्या गुणाला दिगुणीत करतो. तर शनी महाराज,गूढता आणि स्थिरता दर्शवतात. त्यामुळे जांभळ्यालाही एक प्रकारची गूढता, स्थिरता प्राप्त होते.

क्रमश :

द्वारा एस्.व्ही.एस्. कला प्रतिष्ठान

डॉ. गजानन शेपाळ : 98691 30238

जात्यावरच्या ओव्या.....

सांगते जात्याला हृदयीचा आकांत उधळला समिंदर तुझ्यापाशी झाला शांत ||३७३||

दळण, दळता दळता आले तळहाता फोड लेकराच्या भाकरीसाठी सारे कष्ट केले गोड ||३७४||

©® सौ. मनोरमा बोरडे छत्रपती संभाजी नगर मो. 70207 33758

श्री ब्रह्मचैतन्य गोंदवलेकर महाराज

ज्योतिर्मय साहित्य

कामवासना आणि पैसा ही दोन्ही परमार्थांला विघातक आहेत; पण मला जर कोणी विचारले की, ‘त्यातल्या त्यात जास्त घातक कोणते ते सांगा’, तर मी सांगेन की, ‘पैसा हा त्यांतल्या त्यात परमार्थाला जास्त हानिकारक आहे. पैसा हा भगवंताची निष्ठा फार कमी करतो.’ भगवंताने आपल्याला पैसा दिला आहे, तो आपण सत्पात्र आहोत

पैशाच्या आसक्तित राहू नये

म्हणून का दिला आहे ? यासाठी, भिकाऱ्याला पैसा देताना उगीच वाद घालू नये. तसे करणे म्हणजे काही न करण्याची बुद्धी होय. एखादा त्यागी मनुष्य सर्व देईल पण ‘स्व’ देणार नाही. ‘स्व’ देऊन मग सर्व ठेवले तरी चालेल, पण ‘सर्व’ देऊन ‘स्व’ ठेवला तर ते मात्र चालणार नाही; म्हणजेच, ‘मी देतो’ ही भावना राहिली तर सर्वच देणे वाया जाते. मुख्य म्हणजे त्यातली वासना गेली पाहिजे, तर खरे सुख लागते.

देह हा पाया धरून त्यावर इमारत बांधू लागलो तर इमारत पक्की कशी होणार ? मी ‘माझा’ देह म्हणतो, पण ताप येणे न येणे, इजा होणे न होणे, हे आपल्या हातात आहे का ? ‘मी माझे रक्षण करीन’ असे म्हणतो, पण वाटेत ठेच लागून पडल्यावर लोकांनी मला घरी आणावे लागते; म्हणजे जीवित किती परस्वाधीन आहे ! देहाने कितीही कार्य केले तरी ते कळसाला नाही पोहोचणार. अभिमानाने केलेले कार्य कसे कळसाला पोहोचणार ? एक भगवदिच्छेने कार्य केले तरच ते शेवटाला जाते. समर्थानी देहबुद्धी नष्ट करून, रामाचे अधिष्ठान ठेवून कार्य केले; म्हणून त्यांना एवढे कार्य करता आले. जो भगवंताचा झाला त्याचेच कार्य पूर्ण झाले, आणि त्यालाच खरे समाधान मिळाले.

राजाच्या पोटी आलेले देखील भिकारी होऊन जातात, मग मी संपत्तीचा कुठे गर्व करावा ? पैशाने प्रेमात बिघाड येतो आणि अगदी जवळचे नातेवाईकसुद्धा दूर होतात. मी खरे सांगतो, पैशाच्या आसक्तीत तुम्ही राहू नका. ही आसक्ती नाहीशी करण्याचा सोपा उपाय म्हणजे संतसमागम हाच होय. आज खरे संतच कुठे आहेत असे आपण म्हणतो, पण आम्हाला संत भेटावा ही तळमळच खरी लागलेली नसते. संतात संतपणा दिसत नाही याचे कारण आमच्यात तळमळ नाही. सत्ययुगात जो राम होता तोच आजही आहे, पण माझा भावच कमी झाला त्याला काय करावे ! संतांना आपण खोटेपणा देतो. पण माझा भाव शुद्ध नाही हे नाही जाणत. विषयात सुख आपल्या इच्छेप्रमाणे मिळत नाही, म्हणून आपण संताकडे जातो. पण संताला अर्पण करून घेण्याकरिता कितीजण संताकडे जातात ? देवाकरिता देवाकडे जाणारे किती बरे निघतील ?

मनाने नेहमी ‘मी रामाचा आहे ’ ही भावना ठेवावी.

आरोग्य संजीवनी

हिवाळ्यात खजूर खाल्ल्यामुळे होणारे फायदे

ज्योतिर्मय साहित्य

अशा वेळी खजूर खाणे अत्यंत उपयुक्त ठरते. खजूर हे नैसर्गिकरीत्या गोड असलेले फळ असून त्यात लोह, कॅल्शियम, मॅग्नेशियम, पोटॅशियम, फायबर आणि अनेक व्हिटॅमिन्स भरपूर प्रमाणात असतात. खजूर शरीरात उष्णता निर्माण करून थंडीपासून संरक्षण करतात. त्यातील लोहामुळे रक्तातील हिमोग्लोबिनचे प्रमाण वाढते, ज्यामुळे अशक्तपणा आणि अनिमियावर नियंत्रण ठेवता येते. कॅल्शियम आणि फॉस्फरस हाडे मजबूत ठेवतात, तर फायबरमुळे पचन सुधारते आणि बद्धकोष्ठतेपासून आराम मिळतो. खजूर हे नैसर्गिक ऊर्जा देणारे खाद्य आहे थकवा, कमजोरी किंवा थंडीमुळे होणारी सुस्ती दूर करण्यासाठी ते उपयुक्त ठरतात. याशिवाय, खजूरमध्ये असलेले ॲंटीऑक्सिडंट्स शरीराची रोगप्रतिकारशक्ती वाढवतात आणि हिवाळ्यात होणाऱ्या सर्दी-खोकल्यापासून संरक्षण करतात. रोज २ ते ३ खजूर दूधासोबत किंवा सकाळ-संध्याकाळ तस्सेच खाल्ल्यास शरीराला आवश्यक पोषण मिळते आणि उर्जा टिकून राहते. हिवाळ्यात खजूर खाणे म्हणजे आरोग्य, उर्जा आणि उष्णतेचा नैसर्गिक संगम जो

संपूर्ण शरीराला ताजेतवाने आणि निरोगी ठेवतो.

दुधासह खजूर न्याहारीसाठी तुम्ही दुधासोबत खजूर खाऊ शकता. खजूर काढा आणि दुधात घाला आणि उकळवा. यासह, आपण कृत्रिम साखर देखील टाळू शकाल आणि आपल्याला पोषक घटक देखील मिळतील. दूध हे कॅल्शियम, व्हिटॅमिन डीचा देखील स्रोत आहे, म्हणून या दोन गोष्टींचे मिश्रण आपल्या आरोग्यासाठी खूप चांगले आहे.

खजूराचे लाडू खा हिवाळ्यासाठी तुम्ही खजूराचे लाडू बनवू शकता. बदाम, अक्रोड, काजू, पिस्तासह खसखस, भोपळ्याच्या दाण्या, सूर्यफुलाच्या बिया, टरबूजच्या बिया, मगलू बियाणे यासारख्या

संकलन – डॉ. प्रमोद ढेरे (निसर्ग उपचार तज्ञ) पिंपरी-चिंचवड, पुणे. आरोग्यविषयक व्याख्याते व लेखक संपर्क – ९२ ७१ ६६९ ६६९

विविध प्रकारच्या बिया या लाडूमध्ये घालता येतील, ज्यामुळे या लाडूचे पौष्टिक मूल्य खूप जास्त होईल. लहान आकाराचे लाडू बनवा आणि दररोज फक्त एक घ्या.

उगवतीचे रंग

विश्वास देशपांडे चाळीसगाव मो. ९४०३७४९३९२

ट्युलिप्सच्या बागांतून मनाने का होईना फिरताना वाटतं आयुष्य किती सुंदर आहे ! सुगंधाने भरलेलं, रंगांनी नटलेलं. इथं सगळं काही आकर्षक आहे झगमगती स्वप्न, भौतिक समृद्धी, आणि सुखद अनुभव.

पण त्याच वेळी कुठेतरी रानात एखादं रानफुलं नक्कीच उमललेलं असतं नजरेआड, पण निसर्गाशी एकरूप. त्याचं शांत पण लाजरंबुजरं सौंदर्य ! आरडाओरड करत नाही, कुठलाही दिमाख मिरवत नाही, मिजास किंवा तोरा नाही. आडवाटेला रानात कुठेतरी त्याचं फुलणं हेच मोठं अप्रूप असतं. त्याची शांतता काहीतरी सांगून जाते. त्याचं फुलणं नीट पाहिलं तर जीवनाचं तत्वज्ञान सांगून जातं.

“ट्युलिप्स आणि रानफुलं ही दोन्ही प्रतिकं आहेत.“ दुसऱ्या शब्दात सांगायचं तर ट्युलिप्स म्हणजे बाह्य सौंदर्य, तर रानफुलं म्हणजे अंतर्मनाचा प्रवास. ट्युलिप्स लक्ष वेधून घेतात तर रानफुलं मन ! ट्युलिप्सकडे पाहताना नजर बाहेर जाणारी तर रानफुले पाहताना आतमध्ये डोकावणारी. रानफुलं म्हणजे अंतर्मनात उमलणारी शांतता !

“तात्कालिक सुखाचं, सौंदर्याचं प्रतीक म्हणजे ट्युलिप्सची आकर्षक फुलं.“ **(क्रमशः)**

“नो मोबाईल फोन फोबिया“

ज्योतिर्मय साहित्य

स्मार्टफोनच्या वापराचा संबंध मुलांमध्ये उदासीनता आणि चिंता यासारख्या विध्वंसक भावनिक समस्यांशी जोडला गेला आहे. कोणत्याही निर्बंधाशिवाय सेल येत असल्याची प्रकरणे वाढत आहेत. मोबाइल फोनच्या वापरामुळे तरुणांना अ‍ॅटक उपकरणांच्या विचलनामुळे उत्पादकता कमी होऊ शकते आणि कार्यावर लक्ष केंद्रित करण्यात अडचण येऊ शकते, ज्यामुळे शैक्षणिक आणि वैयक्तिक कामगिरीवर नकारात्मक परिणाम सोशल मीडिया आणि ऑनलाइन परस्परसंवादांमुळे चिंता, नैराश्य आणि सामाजिक अलगावची भावना निर्माण होऊ शकते.

पण मग याला पर्याय काय ?

आपल्याला एव्हाना कळू चुकलं आहे की, या पिढीपासून तंत्रज्ञान आपण दूर करू शकत नाही. त्यांच्या हातातून काढून घेऊ शकत नाही. कारण त्यांच्या प्रगतीसाठी तंत्रज्ञानवापर आवश्यक आहे. म्हणजे मग आपण मुलांना फक्त योग्य पद्धतीने तंत्रज्ञानाचा वापर करायला शिकवू शकतो. सर्वात महत्त्वाचं म्हणजे आपल्याला देखील या सर्व तंत्रज्ञानासंदर्भात अपडेटेड राहावं लागेल. मुलांशी त्यांच्या भाषेत बोलण्याकरिता ते वापरत असलेले पॉप्युलर ॲप्स आपल्याला माहिती हवेत. आपणच, मोबाईल आणि टीव्ही यांचा वापर, गरजेपुरता केला पाहिजे. लहान मुले, मोठ्यांचेच अनुकरण करत असतात. जे नियम लहानांनी पाळले पाहिजेत असे वाटत असेल तर, त्याची सुरुवात, प्रथम स्वतः पासून केली पाहिजे. त्यात मोबाईल ही आला. आपणच गरजेपुरता मोबाईल, टीव्ही यांचा वापर केला पाहिजे. तरच आपल्याला, लहान मुलांना, मोबाईल वापरू नका असे सांगण्याचा अधिकार प्राप्त होतो. बोंर्ड गेम खेळणे किंवा तुमच्या मुलाला साफसफाई, स्वयंपाक किंवा बागकाम यासारख्या क्रियाकलापांमध्ये गुंतवून ठेवणे तिला स्मार्टफोन पासून दूर ठेवेल. तुमच्या मुलाला संगीत ऐकणे, एखादे वाद्य वाजवणे, वाचन किंवा चित्रकला यासारखे छंद जोपासण्यासाठी प्रोत्साहित करा. तुमच्या मुलांना त्यांचा मोबाईल रात्री ठराविक वेळेपेक्षा जास्त वापरू देऊ नका. मुलाला निसर्गाकडे आकर्षित करा आणि मैदानी खेळांसाठी देखील प्रोत्साहित करू शकता.

पाळीव प्राणी – मुलाला मोबाईल ऐवजी पाळीव प्राणी द्या, जेणेकरून मुले संवाद साधण्यास आणि भावना व्यक्त करण्यास शिकतील.

फोनमध्ये ठेवा लॉक– आजकाल प्रत्येक फोनमध्ये वेगवेगळ्या प्रकारची काही खास फंक्शन्स असतात, जी त्यांना लॉक करता येतात. लहान मुलांना पालकांच्या देखरेखीखाली स्क्रीनचा वापर करायला लावावा त्यांना वयानुरूप अटी घातल्या गेल्या पाहिजेत. सलग तासभर मोबाइल पाहण्यापेक्षा दिवसातून तीन वेळा वीस – वीस मिनि पाहायला देणं, जास्त चांगलं.

प्रेम आणि काळजी – मुलांना त्यांच्या पालकांच्या प्रेमाची आणि काळजीची सर्वात जास्त गरज असते. अशा परिस्थितीत तुम्ही मुलासोबत जास्तीत जास्त वेळ घालवणे गरजेचे आहे, यामुळे तुमचे मूल हळूहळू मोबाईल वापरणे बंद करेल. जर तुम्ही स्वतः मोबाईलच्या व्यसनाचा सामना करू शकत नसाल आणि तुमचे प्रियजन तुम्हाला जास्त मदत करू शकतील असे वाटत नसेल तर ती मदत घेण्याची वेळ आली आहे. असे थेरेपिस्ट आहेत जे मोबाइल व्यसन थेरपीमध्ये विशेषज्ञ आहेत. ***

दासबोध स्तवन

उज्वला धर्माधिकारी, पुणे, मो. ७५८८२ ३५६४६

सगुणभजन

ज्योतिर्मय साहित्य

माणूस अतिशय गोंधळलेल्या अवस्थेत असल्यावर असे बोलतो. अशी अवस्था बहुतेक प्रत्येकाच्या आयुष्यात कधी ना कधी येतेचं त्याचे ऊत्तर म्हणजे हा समास आहे ते. लक्षपूर्वक अभ्यासा.

सहाव्या ओवी पर्यंत श्रोता किंवा याठिकाणी आपण भक्त असेही म्हणू शकतो तो अनेक विचाराने काहीसा गोंधळला होता असे दिसते. पण डोकं शांत ठेऊन व मनावर नियंत्रण ठेऊन समासाचा उलगडा करत गेले तर असं लक्षात येतं की ‘‘परमार्थ’’ ‘‘परमार्थ ‘‘म्हणजे नक्की काय हो ?

तर गुरू जे सांगेल त्यावर पूर्ण विश्वास ठेऊन त्याप्रमाणे आपण वागणे म्हणजे परमार्थ होय.

गुरूची आज्ञा शिरसाबंध मानावी आणि सगुणोपासना मनापासून करावी. हे ऊत्तर ऐकून श्रोता म्हणाला, ‘‘गुरूदेवा, सगुण भजन करण्यात हेतु कोणता?, श्रोत्यांनी तोच आक्षेप वेगळ्या पद्धतीने सांगितला आहे. सगुणोपासनेत काही उपकार घडतो का?त्यात काही साक्षात्कार होतो का ?

किंवा आपल्या प्रारब्धात जे लिहिले असते ते उपास्य देवतेने कधी पुसले आहे का ?

जे घडणार आहे ते जर काही केल्या टळत नाही तर सगुणाच्या भजन पूजनाला काही अर्थ आहे का ? असा विचार केला तर सगुणोपासना बुध्दीला अजिबात पटत नाही. येथे श्री समर्थानी आपल्या सारख्या सामान्य माणसाचा विचार बरोबर व्यक्त केला आहे. समर्थ म्हणतात की त्याला देव हवा असतो पण तो प्रपंचातील अडचणी निवारण करण्यासाठी हवा असतो. आत्मज्ञान होण्यासाठी नको असतो. खरं तर आपली संस्कृतीत मोठ्यांना प्रेमाने वागवण्याची आहे. त्यामुळे मला गुरूंची आज्ञा सदैव मान्य आहे. कोणीही शिष्य ती अप्रमाण मानून मोडणार नाही. तिचा पुरावा कोणीही मागणार नाही. तरी पण सगुण भजनाचे फळ काय ते मला सांगितले तर माझ्या शंकांचे निरसन होईल.

या संपूर्ण आक्षेपाचे समर्थ ऊतर देतात की, आत्मज्ञानाच्या लक्षणांचा विचार पूर्वक विचार कर. आणि देहाने म्हणजे सगुणाने तुला काही कर्म करावे लागते का ते मला सांग. आत्मज्ञान झाले की कर्म नाश पावते.निर्गुण आत्मस्वरूप तेवढे खरे असा साक्षात प्रत्यय येतो. परंतु असा प्रत्यय येऊन सुद्धा ज्ञानी पुरुषाला देहाचे नित्यकर्म, त्याच्या प्राथमिक गरजा व त्या सद् ग्रहस्थाचा लोकव्यवहार काही सुटत नाही, कारण आपण प्रापंचिक माणसं आहोत.

याचा अर्थ असा की, ज्ञानी पुरुषांच्या देहाची हालचाल अज्ञानी पुरुषांच्या देहाच्या हालचाली सारखीच असते. त्यात ज्ञानी पुरुषाने सगुणाचे भजनपूजन केले तर बिघडले कुठे ? खरा फरक अंतर्घामी असतो. ज्ञानी पुरुष सगुणोपासना करतो त्याच्या भजनात भ्रमाचा लवलेशही नसतो.तर अज्ञानी पुरुषाच्या सगुणभजनात नुसता भ्रमचं भरलेला असतो. भीतीनं देवाची उपासना करणे किंवा त्याने प्रपंचात मदत करावी म्हणून ती करणे यापेक्षा आणखी भ्रम कोणता.

(क्रमशः)

लघु बोधकथा

शिक्षण

सरला लहान होती. तेव्हा तिच्या आईनं भांडे घासणे शिकवले होते. कारण त्यावेळेस तेच आवश्यक होते. आज सरला मोठी झाली होती व ती आपल्या मुलांना अभ्यास शिकवीत होती. परंतु तिची मुलगी मोबाईल पाहणे शिकत होती.

बोध- गरज लक्षात घेऊन वागावे.

मृदुलाचा विचार

जंगलतोड सुरू होती. मृदुला अस्वल विचार करीत होती. विचार होता जंगलाचा. जंगल नष्ट झाल्यावर आपण कुठे राहणार. तिचं बोलणं पावसानं ऐकलं. तशी पावसानं सुट्टी घेतली. गावात दुष्काळ पडला. लोकांची उपासमार होवू लागली. त्यानंतर लोकांना जंगलाचं महत्व कळलं व लोकांनी जंगलतोड बंद केली.

बोध- झाड हे पर्यावरणाचे रक्षकच.

ज्योतिर्मय साहित्य	
आजच्या दिवसाचे महत्व म्हणजे भगवान श्रीकृष्णाने धनुर्धारी अर्जुनाला जीवन विषयक संदेश दिला. तो दिवस होता मार्गशीर्ष मासातील शुक्ल एकादशी गीता जयंती म्हणून ओळखली जाते हे आजच्या दिवसाचे महत्व आहे.	
हा एकमेव अद्वितीय ग्रंथ आहे की ज्याची अंदाजे पाच हजार वर्ष किंबहुना त्याहीपेक्षा ही जास्तच वर्ष झाली असतील की या ग्रंथाची जयंती साजरी केली जाते.	
त्यापेक्षा मला तर असं म्हणावंसं वाटत आहे की संपूर्ण जगभरात एकचं धर्मग्रंथ आहे तो म्हणजे ‘‘भगवत गीता’’ ग्रंथाची जयंती केली जाणारा भारतीय धर्मग्रंथ गीतेचे तत्वज्ञान हे समजले, रूजले, वाढवले आणि म्हणूनच भारतीय लोकांच्या मनात या ग्रंथाने गारूड केलं आहे आणि संपूर्ण विश्वाला त्याचं महच पटलं आहे. असा हा ग्रंथराज आहे.	
गीतेने मानव समाजाला	
जगण्याची ऊर्मी दिली. सर्व शास्त्रांचा अभ्यास करायला शिकवला. सुख, शांती मनाची एकाग्रता, तारतम्य भाव, सम्यक ज्ञान, सम्यक आचार, सम्यक विचारांची दिशा, मेहनत करण्याची आवड, शाश्वत विकास, करण्यासाठी मेहनत, सतत तारतम्य भाव जागृत ठेवणे हे सर्व विचार गीता संदेश मध्ये तुन्हाला समजतात.	
गीता साहित्यिकांना बोट धरून लिहिण्यासाठी योग्य मार्ग दाखवते. साहित्याचा प्रथमपाया जर भक्कम झाला तर साहित्याची उंची गगनभारी घेते. समाजमन एकसंध ठेवण्यासाठी साहित्य निर्माण होते. म्हणून लहानपणापासून गीता वाचन केले पाहिजे.	
ते आचरणात आणले पाहिजे. संसारी माणूस कर्म करत असताना त्याची बुद्धी, साहस, शौर्य, प्रसंगी हळवेपणा व पुरुषार्थ दाखवून देते. माणसातील नैराश्य घालवते.	
स्वातंत्र्य लढ्यातील एक झुंजार नेतृत्व लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळकांना, तसेच शेगावीचा राणा श्री	

डॉ. दत्ता विधावे यांची वीरों की “शौर्य गाथा पुस्तकात निवड,राष्ट्रीय स्तरावर मानाचा सन्मान

ज्योतिर्मय साहित्य	
मुंबई – साहित्य, क्रिडा, पर्यावरण, शिक्षण, जनजागृती आणि राष्ट्रहितासाठी सतत कार्यरत असलेल्या डॉ. दत्ता सिंधुताई बाबूलाल विधावे यांची निवड प्रतिष्ठित वीरों की शौर्यगाथा’ या राष्ट्रीय पुस्तकामध्ये करण्यात आली आहे. देशभरातील मान्यवर समाजसेवक, शौर्यपदक प्राप्त वीर, लष्करी अधिकारी, शिक्षक, वैचारिक नेते आणि प्रेरणादायी व्यक्तींना या पुस्तकात स्थान मिळते. यामध्ये डॉ. विधावे यांचा समावेश होणे हा त्यांच्या दीर्घकालीन सार्वजनिक कार्यांची राष्ट्रीय दखल मानली जात आहे.	
या पुस्तकामध्ये निवडलेल्या व्यक्तींमध्ये पाकिस्तानविरुद्ध केलेल्या ऑपरेशन सिंदूरमध्ये सहभागी झालेले विंग कमांडर वर्तिका सिंह, कर्नल सोफिया कुरेशी, कॅप्टन अनिल नय्यर, तसेच विविध क्षेत्रातील नामांकित दिग्गजांचा समावेश आहे.	

भारतीय कला महोत्सवात साहित्य अकादमीकडून डॉ. निर्मोही फडके निमंत्रित

ज्योतिर्मय साहित्य	
मुंबई – साहित्य अकादमी, दिल्ली आणि संस्कृती मंत्रालय मध्यदक्षिणी सांस्कृतिक केंद्र, नागपूर ह्यांच्या संयुक्त विद्यमाने तेलंगणातील राष्ट्रपती निलयम(राष्ट्रपती भवन) हैदराबाद इथे भारतीय कला महोत्सव साजरा होत आहे. २२ ते ३० नोव्हेंबर ह्या काळात चालू असलेल्या ह्या महोत्सवात महाराष्ट्र, गोवा, गुजरात, राजस्थान, दीव-दमण, दादरा नगर हवेली ह्या प्रदेशांतील लोकसंस्कृती आणि साहित्य ह्याविषयी अनेक कार्यक्रमांचे आयोजन केले गेले आहे.	
पश्चिम की परंपरा ह्या शीर्षकाच्या अंतर्गत साहित्य अकादमीच्या इथे होणाऱ्या राष्ट्रीय चर्चासत्रात अनेक विषयांवर निमंत्रित वक्त्यांकडून मंथन होत आहे. २७ नोव्हेंबर रोजी झालेल्या चर्चासत्रात स्त्री सशक्तीकरण आणि पश्चिम प्रदेशांतील साहित्य ह्या	

ज्येष्ठ नागरिकांच्या मैफलीत धर्मेंद्र यांना गीताव्दारे श्रद्धांजली

ज्योतिर्मय साहित्य	
पुणे – हिंदी चित्रपट सृष्टीतील ख्यातनाम अभिनेता धर्मेेंद्र याला ‘‘ पल पल दिल के पास तुम रहते हो ‘‘ अशा भावपूर्ण गीताव्दारे श्रद्धांजली अर्पण करीत ज्येष्ठ नागरिकांनी ‘‘सूरमयी शाम‘‘ या मैफलीत सांस्कृतिक बांधिलकीचे दर्शन घडविले.	
पिंपळे सौदागर येथील ऑल सिनियर सिटीझन असोसिएशनच्या करावके ग्रुपच्यावतीने पिंपळे सौदागर येथील कुंजीर क्रिडांगणाच्या परिसरात शनिवारी सायंकाळी या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. उपस्थितांच्या प्रतिसादात रंगत गेलेल्या या कार्यक्रमात समाजातील वास्तव प्रतिबिंबित करणारे ‘‘ सुख के सब साथी दुख मे ना कोई ‘‘ हे भक्तीगीत, तरल प्रेमाची साक्ष पटवून देणारे ‘‘ दिवाना हुवा बादल..‘‘, ‘‘ विरहाची आर्तता प्रगट	

करणारे ‘‘ लंबी जुदाई ‘‘, निसर्ग आणि प्रेमाची सांगड घालणारे ‘‘ आज मौसम है बडा ‘‘, निस्सीम प्रेमाची याचना करणारी गजल ‘‘ होठो सें छु लो तुम मेरा गीत अमर कर दो ‘‘ ही आणि इतर वैविध्यपूर्ण गाणी ज्येष्ठ नागरिक कलावंतांनी आपापल्या परीने सादर करण्याचा प्रयत्न केला. ऑल सिनियर सिटीझन असोसिएशनचे अध्यक्ष डॉ. सुभाष पवार यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या या कार्यक्रमात अशोक येळंमकर , सुरेखा पाटील, अनिल कुलकर्णी , अरविंद माने, बाळकृष्ण चौधरी, रेखा येळंमकर , सुरेश	
--	--

तांबोळी, करुणा नवले, प्रिया देवे, नंदा पवार, सुरेखा कुलकर्णी, उषा भागवत, राजेंद्र मांजरेकर, मंगला पाटील, शोभा गिरी आदिंनी गीतागयनात सहभाग नोंदविला. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक शकुंतला शिंदे यांनी केले. सखाराम ढाकणे यांनी आभार मानले. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी निर्मला कासार, शोभा राजगुरे, भामिनी महाले, विमल मोंढेकर, सुभाष पाटील, जयपाल सिदनाळे, अशोक दादगा, सुभाष विधाते, विवेकानंद लिगाडे, रमेश चांडगे, अनिलकुमार शाह आदिंनी परिश्रम घेतले.	
---	--

गीता जयंती

गजानन महाराजांनी प्रेरणा दिली व गीतारहस्य हा ग्रंथ मंडालेच्या तुरुंगात लिहिला.	
राष्ट्रपिता महात्मा गांधी,आचार्य दादा धर्माधिकारी, विनोबा भावे, योगी अरविंद, रवींद्र नाथ टागोर अशा असंख्य स्वातंत्र्य वीरांची अगणित नावे आहेत की ज्यांना गीतेमुळे प्रेरणा मिळाली असंख्य स्वातंत्र्य सैनिक हसत हसत फासावर चढले.	
गीतेंच्या वचनावर ते सजग होते त्यांनी गीता आपल्या जीवनात रूजवली म्हणूनचं ना !!!	
जीवन पध्दतीचे सर्व सार भगवत गीतेत आहे. अज्ञानाचे आवरण झाकलेले ज्ञान विवेकाच्या मदतीने आवरणरहित करून ज्ञानाचा प्रकाश सर्वदूर पसरवण्याचे कार्य गीता करते.	
दुसऱ्या च्या दुःखात दुःख व सुखात सुख शोधण्याची बुध्दी देते.	
स्वास्थ, समृध्दि, भौतिक उन्नति, पारिवारिक सुख मिळते. विवेकयुक्त वैराग्यामुळे त्याचा समतोल ढळत नाही. परिस्थितीशी	

तो एकरूप होतो. नित्य आत्मतत्व जोपासणे हा गीतेचा बोध आहे.	
एक छोटेसे ऊदाहरण देऊन हा लेख विष्णू च्या चरणीं अर्पण करते.	
मित्रांनो, एका पाठशाळेत गुरूजी दसरोज ५० विद्यार्थ्यांना गीता शिकवत होते. त्यातील एक विद्यार्थी मात्र अशुद्ध गीता पठण करत होता. बाकीच्या विद्यार्थ्यांनी गुरूच्याकडे तक्रार केली की हा अशुद्ध ऊच्चार करत आहे. याला पाठशाळेतून काढून टाका.	
गुरूंनी त्याची परिक्षा घेतली परिणामी तो खरच अशुद्ध ऊच्चार करत आहे हे गुरूंच्या लक्षात आले. गुरूंनी त्याला त्याची चूक दाखवून दिली. तो मुलगा म्हणाला काय करू गुरूजी मी जेव्हा गीता म्हणायला	

भगवद्गीता : जगातील सर्वात मोठा धर्मग्रंथ

ज्योतिर्मय साहित्य	
महर्षी व्यास लिखित गीता आणि त्यातील महत्त्वाचा भाग ‘‘भगवद्गीता‘‘ हा जगातील सर्वात मोठा धर्मग्रंथ आहे. श्री कृष्णाने अर्जुनाला गीता उपदेश केला त्यामध्ये कर्म, काळ, आत्मा, आणि परमात्म्याशी असणारे संयोग जीवनात किती महत्त्वाचे आहेत हे स्पष्ट केले आहे.निष्कर्म कार्य, काळाप्रमाणे योग्य निर्णय, देहाची आसक्ती सोडून देणे, सत्व रज तम गुणांनी युक्त जीवनाचे संतुलन परिपक्व रीतीने घडवून आणणे. हाच गीतेचा मुख्य उद्देश आहे.	

श्री कृष्णाने अर्जुनास अनेक चक्रव्यूह भेदत जीवनाचे अंतिम सार गीत ज्ञानामृत दिले. अर्जुनाने ते क्षणोक्षणी प्राशन करून स्वतःमध्ये अभूतपूर्व बदल घडवून आणला, सृष्टीचे सारे नियम ज्या निर्माण कर्त्याने बनवले त्याने ते कधीच बदलले नाही फक्त वेळ बदलले आहे, सभोवताली दिसणारे परिणाम त्याचे फळ हे देखील तेच, कर्म आणि फळ ह्यांचा सिद्धांत आजही तसाच आहे म्हणून निष्कर्ष कर्म, अपेक्षा विरहात जगणे, आपल्या ज्ञानेंद्रियांचे सखोल ध्यान करून स्वतःला तसेच पारिवाराला समजाला आत्मिक बळ देण्याचे कार्य भगवद्गीतेतून होत आहे आणि सृष्टीच्या अंतिम क्षणापर्यंत होत राहिलं.. हिंदू धर्म संस्कृती मध्ये पूजनीय स्थान असलेली भगवद्गीता छोट्या छोट्या प्रसंगानुरूप आपल्या घरातील सर्व लोकांनी वाचावी, अनुभवावी, तिच्यातील प्रबोधन प्रत्येकामध्ये जीवनाचे ज्ञानामृत बनून रहावे. आजच्या दिवशी मार्गशीर्ष शुक्ल दिनी श्री कृष्णाने अर्जुनाला गीता उपदेश केला.. त्यामुळे ह्या पवित्र ग्रंथाचे पूजन वाचन केले जाते ज्या गोष्टी संपत नाहीत त्यामध्ये सर्वप्रथम ज्ञानाचा उल्लेख आहे., भगवद्गीता हे अनंत कालातीत विश्वव्यापी वैचारिक मंथन आहे जो आपल्या सर्वांसाठी मोठा आशीर्वाद आहे.	
--	--

सिडको परिसरात लवकरच शुभारंभ....
एक छान लोकेशन जिथे आपण --
■ बर्थडे पार्टी ■ रिसेप्शन ■ किटी पार्टी
■ कॉन्फरन्स मिटिंग ■ गेट - टू - गेदर
■ सांस्कृतिक कार्यक्रम ■ प्रकाशन समारंभ
■ डोहाळ जेवण ■ भिशी पार्टी व इतर...
हे व असे बरेचसे कार्यक्रम करण्यासाठी आम्ही सज्ज आहोत. एसी हॉल, लॉन, गार्डन, केटरिंग व्यवस्था, इव्हेंट मॅनेजमेंट, साउंड सिस्टीम सर्व व्यवस्था एकाच ठिकाणी
विशेष : - प्रसन्न वातावरण - सुलभ पार्किंग व्यवस्था - सौजस्य सेवा - मध्यवर्ती ठिकाण - अगदी फिफायतशीर दारात
सिद्धिविनायक
■ हॉटेल ■ लॉन ■ इव्हेंट
संपर्क : 7498560019, 75888803314
Email phulambrikarrajendra@gmail.com

ऑनलाईन औषधोपचार
आता सर्वकाही झाले आहे ऑनलाईन मा आज आपणगतला छान धनसव्या औषधोपचार घ्या, कुठेही जाण्याची गरज नाही, वेळ व पैसा वाचवा 100 % खात्रीशीर इलाज, मुक्तपण, शारीरिक थकवा, बऱ्याच गोष्टी कोणताही सांगाण्यास त्रास वाटते अशा वेळेस फक्त फोनवर तुम्ही सुमण आजार सांगू थकवा व दयार आणुवीक पद्धतीने हमाखुस्त उपपय केला जाईल, पोस्टाने औषध पाडविल्या जातील, प्रसिद्ध आयुर्वेदचार्य डॉ. शेख ए एच. 37 वर्षांचा अनुभूव, 200 पेक्षा अधिक पुरस्कार प्राप्त, 2 लाखपेक्षा अधिक विविध तैमिक समस्यास्त रुग्णांवर यशस्वी उपचार, आतापर्यंत ५ ऑनरी डॉक्टरेटच्या पदव्या देऊन विविध संस्थांनी त्यांना सन्मानित केलेले आहे. त्याच्या या कार्याची नोंद लंडन बूक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्ड, ओयासिक बूक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्ड, एशियन बूक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्ड, इज-टू-डू एशिया रेकॉर्ड्स मध्ये विक्रमी नोंद झालेली आहे. सेक्स विषयक कोणताही प्रॉब्लम असो फक्त एकदा फोन कर व मार्गदर्शन घ्या. व तुमचे प्रश्न सोडवा.
Dr Shaikh A H - 98606 99906

कुंभ कोणम

ज्योतिर्मय साहित्य

महामहा सरोवर

कुंभकोणम या शहराच्या केंद्रस्थानी असलेले हे एक पवित्र सरोवर आहे हे चारी बाजूंनी बांधलेले असून या कुंडाला १६ कोण आहेत सर्वत्र घाट पाषाणात बांधलेले आहेत. या प्रत्येक कोणावर एक शिवलिंग स्थापित केलेले आहे. प्रलयानंतर ब्रह्मदेवाने सांभाळून ठेवलेला सर्व बीज, अमृत असलेला कुंभ या सरोवराच्या ठिकाणी फुटला व इथे त्या कुंभातील अमृतकण सिंचित झाले. याते

सरोवरातच २० विहिरी आहेत. प्रत्येक विहीर ही एक विशिष्ट देवतेशी सलय असून सर्वच तीर्थे अतिशय पवित्र समजली जातात. हरिद्वार, प्रयागराज, नाशिक इथे जसा कुंभमेळा भरतो अगदी त्याच पद्धतीने दक्षिण भारतातही इथे कुंभमेळा होतो. ज्यावेळेस सूर्य व गुरु हे कुंभ राशी येतात, तेव्हा हा उत्सव

साजरा केला जातो. देशातील सर्वच प्रमुख नद्या या कुंडात आपले जमा झालेले पाप विसर्जन करून पुन्हा आपणास पावित्र्य मिळावे म्हणून या स्थळास भेट देतात. अशी मान्यता इथे आहे. या सरोवरात असलेल्या वीस विहिरी किंवा कुंड यांची नावे महामहा, गंगातीर, कालाहस्ती, पुष्करणी, तिरक्कडवूर, सूर्य, चंद्र, गंगा, यमुना, सरस्वती इत्यादी. या पवित्र तीर्थात स्नान केल्याने पितृदोष, गृहपिडा, मृत्युदोष, कर्मबाधा, इत्यादी नष्ट होतात अशी मान्यता आहे. कुंभमेळ्याच्या वेळी इथे लाखो भाविक पवित्र स्नान करण्यासाठी येतात .

इतर मठ

इथे अनेक मठ आहेत. श्री शंकराचार्य यांचा मठ हा कांचीपुरम येथे आहे. पण तो १७३९ ते ६३ या दरम्यान प्रताप सिंह या राजाच्या कालावधीत कुंभकोणम येथे स्थलांतरित झाला होता. व तो मठ १९६० पर्यंत कुंभकोणम येथेच होता. येथे दोन वेल्लारार मठ आहेत. याशिवाय राघवेंद्र मठ सुद्धा इथे आहे. राघवेंद्र स्वामी यांनी इथेच संन्यास दीक्षा ग्रहण केली.

कुंभकोणम हे थोर गणित तज्ञ रामानुजन यांचे जन्मगाव आहे अनेक देवदेवतांच्या तपश्चर्येचे ठिकाण आणि प्रत्यक्ष महादेवाच्या चिरकाल वास्तव्याने पुनीत झालेले कुंभकोणम हे देवस्थान आहे. महामहा सारख्या अद्भुत पवित्र तीर्थांनी हे स्थान अधिकच महत्त्वपूर्ण झाले आहे. अशा दिव्य स्थानाला मनोमन दंडवत घालून हा भाग इथेच संववूयात.

जय हरी माऊली

साहित्यिक मित्रांनो, आता लिहा बिनधास्त कारण आता तुमच्या साहित्याला प्रकाशित करण्यासाठी आले आहे एक भव्य व्यासपीठ
ज्ञानेतिमिया साहित्याचे विद्यापीठ
"ज्योतिर्मय" साहित्याचे विद्यापीठ. साहित्यावरील प्रत्येक घटना, कथा, कविता, लेख, परीक्षण, पुरस्कार, संमेलन प्रत्येकाची नोंद आम्ही घेणार, मग विचार कसला करता! हो जाओ शुरु.... या व्यासपीठावर तुमचे सर्वांचे स्वागत आहे. - संजय व्यापारी, संपादक 7743918559 ज्योतिर्मय-साहित्याचे विद्यापीठ

खास नगरपालिका /नगर पंचायत निवडणुकीसाठी तयार केलेल्या वेगळ्या शैलीतील उत्साही व	
“आकर्षक प्रचार गीतांसाठी”	
तालुका व जिल्हा पातळीवर स्मार्ट डायनॅमिक व होतकरु मार्केटिंग पार्टनर्स पाहिजे आहेत	
“कमिशन बेसिसवर लगेचच कमाईची सुवर्णसंधी”	
संपर्क :9175669278	

